रूपा गाउँपालिका कास्कीको विषयगत सिकाइ समूह गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना

रूपा गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयको विषयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गर्नु हालको आवश्यकता हो । जसका लागि सबै विषयको सिकाइ उपलब्धि वढोत्तरी गर्नु आवश्यक रहेको छ । हाल हासिल भएको सिकाइ उपलब्धिलाई वृद्धि गर्नका लागि रूपा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/ ०७९ को स्विकृत बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि **रूपा गाउँपालिका कास्कीको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७५ को दफा ४** ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मिति २०७८ माघ १८ गतेको कार्यपालिका बैठकबाट देहायका नियमहरु जारी गरिएको छ ।

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यो कार्यविधिको नाम **विषयगत सिकाइ समूह गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०७८** रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२ परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः

क) **गाउँपालिका** भन्नाले रूपा गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

ख) **पाठ्यक्रम विकास केन्द्र** भन्नाले नेपाल सरकार पाठ्यक्रम विकास केन्द्र भन्ने बुझ्नु पर्छ ।

ग) **विद्यार्थी** भन्नाले रूपा गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थिहरुलाई सम्झनु पर्छ ।

घ) **विद्यालय** भन्नाले रूपा गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक विद्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।

ङ) **विषयगत शिक्षक** भन्नाले आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयमा सम्बन्धित विषयको विज्ञता हासिल गरी विद्यालयको विषयगत समय तालिका अनुसार कुनै विषयको शिक्षण गर्ने शिक्षकलाई सम्झनु पर्छ ।

च) **व्यवस्थापन समिति** भन्नाले सामुदायिक विद्यालयको सञ्चालन रेखदेख र व्यवस्थापन गर्नका लागि नियमानुसार गठित विद्यालय व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्छ ।

छ) **शिक्षक अभिभावक संघ** भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षा नियमावली २०५९ अनुसार गठन भएको शिक्षक तथा अभिभावक रहेको सामुदायिक विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्छ ।

छ) **शिक्षक अभिभावक संघ** भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षा नियमावली २०५९ अनुसार गठन भएको शिक्षक तथा अभिभावक रहेको सामुदायिक विद्यालयको विद्यालय व्यवस्थापन समिति सम्झनु पर्छ ।

ज) **शिक्षक** भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापन गराउने बालविकास सहजकर्ता, शिक्षक (निजी स्रोत समेत) र प्रधानाध्यापक समेत सम्झनु पर्छ ।

झ) **शिक्षा शाखा** भन्नाले रूपा गाउँपालिका शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा सम्झनु पर्छ ।

३. विषयगत सिकाइ समूह **गठनः** (१) रूपा गाउँपालिकाका सबै विद्यालयमा अध्यापन गराउने विषयगत शिक्षकहरूको उपस्थितिमा तपसिल अनुसारका अनिवार्य विषयको विषयगत सिकाइ समूह गठन गरिने छ ।

तपसिल

(१) नेपाली
(२) अङ्ग्रेजी
(३) गणित
(४) विज्ञान
(५) सामाजिक

(२) विषयगत सिकाइ समूहको संरचना अनुसूची -१ बमोजिम हुने छ ।

४ विषयगत समितिको वैठकः विषयगत समितिको वैठक कम्तीमा तीन महिनामा एक पटक वस्ने छ । समितिको वैठकको अध्यक्षता संयोजकले गर्ने छ । वैठक सम्वन्धि अन्य व्यवस्था गाउँपालिकाको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले निर्धारण गरे अनुसार हुनेछ ।

५.विषयगत सिकाइ समूहका कार्यहरूः

क) विषयगत शिक्षकका जिम्मेबारीहरू पूर्ण रूपमा वहन गर्नुपर्ने छ ।

ख) विषयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धिका लागि निरन्तर प्रयत्न गर्नुपर्ने छ ।नियमित मासिक वैठक सञ्चालन गर्ने तथा उक्त वैठकमा विषयगत समस्याहरुको वारेमा छलफल समिक्षा गर्ने तथा समाधानका उपायहरु पत्ता लगाइ विषयगत शिक्षकहरुलाइ प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

ग) विषयगत समस्यासँग सम्वन्धित रहेर शिक्षण सिकाइ सामग्रीहरु निर्माण कार्यशाला आयोजना गर्ने ।तथा विषयगत शिक्षकहरुको भेला आयोजना गरी उक्त सामग्रीहरुको प्रदर्शनको व्यवस्था मिलाउने । उक्त कार्यशाला तथा प्रदर्शनीका लागि समन्वय र वजेटको व्यवस्था शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले गर्ने ।

घ) विषयगत समितिमा नमूना कक्षा सम्वन्धी पाठयोजना तथा तयारी गर्ने र शिक्षकहरुका लागि तालिम सञ्चालन तथा नमुना कक्षा प्रदर्शन गर्ने

ङ) आइसिटिको माध्यमवाट विषयगत शिक्षकहरुसँग नियमित सम्पर्कमा रहनेगरी सञ्जाल(Networking)तयार गर्ने नमुना कक्षाहरुको भिडियो तयार गर्ने तथा सवै शिक्षकको पहुँचमा पुर्याउने । यसका लागि गाउँपालिकाको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाले समन्वय गर्ने ।

च) विद्यालयको समग्र सिकाइ उपलब्धि वृद्धिका लागि सिकाइ वातावरण निर्माण गर्नुपर्ने छ ।

छ) विषयगत सिकाइ समूहका शिक्षकहरूले शिक्षा शाखाको प्रमुख वा प्रमुखले तोकेको शाखाको कर्मचारीको सहभागितामा समितिका कम्तीमा १ जना विषयगत शिक्षकहरूको उपस्थितिमा तीन महिनामा कम्तीमा एक पटक गाउँपलिकाका विद्यालयको अनुगमन गर्नुपर्ने छ ।

ज) अनुगमन गर्दा विषयगत समितिले साझा रूपमा तयार पारेको विषयगत शैक्षिक सूचकहरू सहितको फाराम भरी सो फाराम सहित संक्षिप्त प्रतिवेदन दिनुपर्ने छ ।

६. रूपा गाउँपालिकाभित्रका शिक्षासम्बद्ध सरोकारवालाहरुको भूमिका

विद्यार्थीको सिकाइलाई निरन्तरता दिन शिक्षासम्बद्ध संघ संस्था तथा व्यक्तिहरुको भूमिका निम्नानुसार हुने छ ।

६.१ शिक्षा शाखाको भूमिका

क) विषयगत शिक्षकहरूको भेला बोलाई समूह गठन गर्ने ।

ख) विषयगत शिक्षकहरूको भेलामा विषयगत नतिजाको समीक्षा गर्ने ।

ग) विषय समितिको वैठकमा स्थानीय तहभित्र विषयगत रुपमा शिक्षकहरुले भोगेका समस्याहरुको गोप्य रुपमा संकलनको व्यवस्था मिलाउने । छलफल गर्ने तथा आवश्यकता अनुसार शिक्षकहरुलाइ प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन सहजीकरण गर्ने ।

घ) विषय समितिले तयार गरेका नमुना कक्षा शिक्षण सम्वन्धी भिडियो कक्षालाइ व्यवस्थित गराउन समन्वय र सहजीकरण गर्ने ।

ङ) स्थानीय तहमा रहेका सवै विषयगत शिक्षकहरुको सञ्जाल बनाउने र नियमित सम्पर्क हुने वातावरण तयार गर्ने ।

च) विषयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गर्नका लागि विषयगत शिक्षकहरूलाई जिम्मेवार वनाउने ।

छ) गठन भएको विषयगत समितिका सदस्यहरूको सहभागितामा संयुक्त विद्यालय अनुगमन गर्ने ।

ज) अनुगमनको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा पेश गर्ने ।

६.२ विद्यालयको भूमिका

क) विद्यालयमा विषयगत विभागहरू गठन गरी विषयगत जिम्मेबारी प्रदान गर्ने(**आधारभूत र माध्यमिक तह समेटिने गरी**) ।

ख) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले विषयगत समूहको सदस्यलाई अनुगमनमा खटाएको दिनमा सम्बन्धित शिक्षकलाई काज उपलब्ध गराउने।

ग) विद्यालयले सबै विषयको विषयगत सिकाइ उपलब्धि गणना गरी अभिलेख राख्ने ।

घ) गाउँपालिकाले गठन गरेको विषयगत सिकाइ समूहलाई आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने।

ङ) विषयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धिका लागि सह क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने

विषयगत शिक्षकको भूमिका

क) प्रधानाध्यापकले तोकेको विषयगत तथा अन्य जिम्मेवारी पूर्ण रूपमा निर्वाह गर्ने ।

ख) विद्यालयको विषयगत विभाग तथा गाउँपालिकास्तरीय विषयगत सिकाइ समूहमा सक्रियतापूर्वक संलग्न हुने ।

ग) विषयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धिका लागि सिकाइ सहजीकरणका उपयुक्त विधिहरूको निरन्तर प्रयोग गर्न प्रयत्न गर्ने ।

घ) आफूले अध्यापन गर्ने विषयमा दखल राख्नका लागि आधुनिक सूचना प्रविधिको उपयोग तथा अध्ययन/ अनुसन्धानलाई निरन्तरता दिने ।

ङ) दैनिक पाठयोजना तथा आवश्यक शैक्षिक सामग्रीको प्रयोग गरी विद्यार्थीकेन्द्रित सिकाइ सहजीकरणका कार्यकलाप सञ्चालन गर्ने ।

अभिभावक र विद्यार्थीको भूमिका

क) आफ्ना छोराछोरी/ भाइ बहिनीहरूलाई नियमित विद्यालय पठाउने ।

ख) बालबालिकाहरूका लागि अध्ययन गर्ने उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने ।

ग) विषयगत सिकाइका लागि आवश्यक पर्ने सिकाइ सामग्री उपलब्ध गराउने ।

घ) प्रधानाध्यापक तथा विषयगत शिक्षकसँग समय समयमा अन्तरक्रिया गर्ने ।

ङ) विद्यालय/कक्षा शिक्षक/विषयगत शिक्षकले बोलाएको बेला विद्यालयमा उपस्थति भई विद्यार्थीको सिकाइ अवस्था बताउने र थप उपलब्धि वृद्धिका लागि निरन्तर प्रयत्न गर्ने ।

च) शिक्षक तथा अभिभावकका सही निर्देशनको पूर्ण पालना गरी आफ्नो सिकाइ उपलब्धि वृद्धिका लागि निरन्तर अध्ययन अनुसन्धान तथा खोज गर्ने ।

छ) विद्यालय तथा घरमा सिकाइ तथा अध्ययनका लागि उपयुक्त वातावरण निर्माण गरी सिक्ने सिकाउने कार्यमा प्रतिवद्ध रहने ।

७ बाधा अड्काउ फुकाउनेः यस कार्यविधि अनुसार कार्य गर्दा विद्यार्थीको सिकाइमा सहजीकरणमा अपेक्षित नतिजा प्राप्त नभएमा गाउँपालिकाबाट संशोधन गरी लागू गर्न सकिने छ ।

अनुसूची -१

विषयगत सिकाइ समूहको संरचना

१. संयोजकः स्थानीय तहभित्र माध्यमिक तहमा कार्यरत सम्वन्धित विषयका स्थायी शिक्षक,
२. सदस्यः माध्यमिक तहको दरवन्दिमा कार्यरत शिक्षकहरुमध्येवाट शिक्षा शाखावाट मनोनित कम्तिमा १ महिला सहित २ जना,
३. सदस्यः निम्न माध्यमिक तह सञ्चालन भएका विद्यालयवाट निम्न माध्यमिक तहका दरवन्दिमा कार्यरत शिक्षकहरुमध्येवाट भेलाले चयन गरेको कम्तिमा १ महिला सहित २ जना
४. सदस्यः प्राथमिक तह सञ्चालन भएका विद्यालयवाट प्राथमिक तहको दरवन्दिमा कार्यरत शिक्षकहरुमध्येवाट भेलाले मनोनित गरेको १ महिला सहित २ जना

मनोनित सदस्यको पदावधि २ शैक्षिक सत्रको हुनेछ ।

समितिका पदाधिकारीहरुको आचरण सम्वन्धी व्यवस्था शिक्षा ऐन २०२८ तथा नियमावली २०५९ बमोजिम हुनेछ ।